

KULCSSZAVAK

- _ MÉLTÁNYOS KERESKEDELEM
- _ FENNTARTHATÓ MEZŐGAZDASÁG
- _ SZÁLLÍTÁS
- _ PAZARLÁS
- _ ÉLELMISZERLÁNC

TANTÁRGY

társadalomismeret

KOROSZTÁLY

10–15 évesek

IDŐTARTAM

2 × 45 perc

IDEÁLIS LÉTSZÁM

rugalmas

PIAC AZ OSZTÁLYBAN

FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK

anyanyelvi kommunikáció, matematikai kompetencia, alapszintű természet-tudományi és technológiai kompetenciák, a tanulás tanulása, szociális és állampolgári kompetenciák, kezdeményezőkézség, vállalkozói kompetencia, kulturális kompetencia

TANULÁSI CÉLOK

Annak megértése, hogy Földünk aktív szerepet játszik mindennapi táplálkozásunkban (élelmiszer-termelés). Felelősségvállalás az egészséges és tiszta környezetért. Aktív részvétel és kooperáció kialakítása az egészséges és tiszta környezet fenntartásában. Elképzelések, vélemények kialakítása az egészséges és tiszta Földről. A változatos és egészséges táplálkozáshoz, az egészséges környezethez való jog tudatosítása. Az egyén felelősségének felismerése a Föld fenntarthatóságában.

KAPCSOLÓDÓ TERÜLETEK

biológia, kémia, matematika, technika

MÓDSZEREK

szerepjátékok, szimulálás, díjkiosztó ünnepség, elemzés, kutatás

Gyakorlati tanulás, a tanulók aktívan részt vesznek a szerepjátékban.

Az óravázlatban szereplő módszereket és tartalmakat alakítsuk a korosztálynak és a tanulók háttértudásának megfelelően (rövidítsünk, hagyjunk ki, egyszerűsítsünk le bizonyos részeket).

Amennyiben speciális nevelési igényű diákok is részt vesznek a tevékenységekben, alakítsuk át és szabjuk személyre a módszereket, attól függően, hogy az adott diák milyen nehézségekkel küzd és mik az igényei.

A GLOBÁLIS NEVELÉS MEGISMERÉSE ÉS MEGÉRTÉSE

TÁRSADALMI IGAZSÁGOSSÁG ÉS MÉLTÁNYOSSÁG

- alapvető jogok és kötelességek

GLOBALIZÁCIÓ, KÖLCSÖNÖS FÜGGÉS

- méltányos kereskedelem
- etikus fogyasztói magatartás/fogyasztás

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉS

- ember és környezet kapcsolata
- a fenntartható fejlődés kulcskérdéseinek ismerete
- tudjuk, hogy a források végesek
- értjük a lehetséges és kívánatos jövő fogalmát
- életmódok egy fenntartható világért

SOKSZÍNŰSÉG

- mivel gazdagítják életünket a különböző kultúrák, értékrendek, hitrendszerek?
- tisztában vagyunk az előítéletek természetével és tudjuk, hogyan küzdjünk ellenük
- a sokszínűség problematikájának megértése
- a különböző kultúrák és társadalmak mélyebb ismerete

GLOBÁLIS NEVELÉSI KÉSZSÉGEK ÉS KOMPETENCIÁK

KRITIKAI GONDOLKODÁS

- az előítéletek, sztereotípiák, vélemények felismerése
- az információ kritikai elemzése
- megalapozott döntések
- etikus döntéshozatal

HATÁSOS ÉRVELÉS

- annak megtanulása, hogy tényekre alapozott érvelés hatására árnyaljuk/megváltoztassuk az álláspontunkat
- ésszerű és meggyőző érvelés, tájékozott alapállásból
- ismerkedés az indoklással megalapozott érveléssel
- a helyi és globális kontextus és tapasztalatok összekapcsolása

A GLOBÁLIS NEVELÉSHEZ KAPCSOLÓDÓ ÉRTÉKEK ÉS ATTITÚDOK

EMPÁTIA, KÖZÖS EMBERI SORSUNK TUDATA

– az egyéni érdem fontosságának elismerése; Széles látókör, nyitottság

TÖRŐDÉS A KÖRNYEZETTEL ÉS A FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSSEL

– felelősségérzet a környezet és a források felhasználása iránt

– felelősségérzet életmódunk emberekre és környezetre gyakorolt hatása iránt

– felelősségérzet a bolygó és az eljövendő nemzedékek jövője iránt

HIT ABBAN, HOGY RAJTUNK MÚLIK A VÁLTOZÁS

– hit abban, hogy a dolgok jó irányba változhatnak, s hogy a változás tőlünk függ

– globális állampolgári szerep

TISZTELET AZ EMBEREK ÉS A DOLGOK IRÁNT

– döntési képesség és a döntéseink következményeinek felismerése

FELLÉPÉS AZ IGAZSÁGTALANSÁGGAL ÉS EGYENLŐTLENSÉGGEL SZEMBEN

– a bevett megoldás alternatíváinak fel- és megismerése

FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI CÉLOK

1. ÓRA

1.

IDŐ _ 5 perc

MÓDSZER, TARTALOM, INSTRUKCIÓK

Bevezető beszélgetéssel kezdjük az órát: mit tudnak a tanulók az élelmiszer-beszerzési és -vásárlási lehetőségekről, illetve ők hogyan és hol vásárolnak élelmiszert? (Élelmiszerbolt, szupermarket, piac, termelői piac, gazdálkodás a kiskertben, közösségi mezőgazdasági társulások stb.)

REFLEXIÓK, TAPASZTALATOK

Kérdezzünk rá, hogy van-e a családban, aki tagja valamilyen közösségi mezőgazdasági társulásnak, s ha igen, osszák meg a tapasztalataikat, a véleményüket, hogy miért előnyös ez nekik.

2.

IDŐ _ 5 perc (10)

MÓDSZER, TARTALOM, INSTRUKCIÓK

Bejelentjük, hogy iskolapiacot rendezünk – ma az osztály egy sokszínű, nyüzsgő, különleges élelmiszerpiaccá változik. A tanulók fogják eljátszani az élelmiszer-árusok és -vásárlók szerepét.

Az osztályt párokra osztjuk: lesznek eladó, illetve fogyasztó/élelmiszer-vásárló párok. Mindegyik pár kap egy kártyát, a szerepüknek megfelelő utasításokkal. Az árusok előkészítik a pultjukat, amelyen kínálni fogják az árujukat a potenciális vásárlóknak, akiknek minél több élelmiszert akarnak eladni.

A vásárlók is felkészülnek a szerepükre, a megadott ételpreferenciáik szerint.

REFLEXIÓK, TAPASZTALATOK

Kérjük meg a diákokat, hogy minél jobban éljék bele magukat a szerepükbe, mert a játék akkor lesz a legeredményesebb, ha minél meggyőzőbben alakítják a szerepüket.

3.

IDŐ _ 5 perc (15)

MÓDSZER, TARTALOM, INSTRUKCIÓK

Osszuk csoportokra/párokra az osztályt (a tanulók számától függően). A diákok egyesével vesznek egy magot egy kancsóból vagy dobozból. Akik fehérbabszemet

húztak, vevők lesznek, akik tarkababszemet, azok eladók. Mindkét csoport párokat alakít. Papírlapokon kiosztjuk az instrukciókat, vagy maguk is lerajzolhatják őket.

REFLEXIÓK, TAPASZTALATOK

Bármilyen típusú magot előkészíthetünk, a lényeg, hogy nagyobbak legyenek – így könnyebb kivenni őket a kancsóból.

4.

IDŐ _ 5 perc (20)

MÓDSZER, TARTALOM, INSTRUKCIÓK

Elmagyarázzuk az utasításokat. A kapott szerepüknek megfelelően (a papíron leírt instrukciók alapján), az árusok előkészítik az árusító standjukat, a vásárlók pedig felkészülnek a bevásárlásra. 25 perc felkészülési időt kapnak, mielőtt elkezdődne a szerepjátás.

REFLEXIÓK, TAPASZTALATOK

Készítsük elő a szükséges alapanyagokat, hogy a tanulók könnyebben felállíthassák a standokat és kirakhassák a piaci „árakat” (pl. papír, ragasztó, fapálcikák, kartondobozok, zöldség-gyümölcs, egyéb élelmiszer, szövegkiemelő, plakátok, szupermarket élelmiszerújságok, nejlon szatyrok, papír zacskók, vászon táskák, kosarak, élelmiszerfotók stb.).

5.

IDŐ _ 25 perc (45)

MÓDSZER, TARTALOM, INSTRUKCIÓK

A tanulók párokban vagy csoportokban elolvassák az útmutatót, előkészítik a standokat és az árulnivalót a rendelkezésre álló anyagokból.

Együtt kialakítják az élelmiszerpiacot az osztályteremben:

- árusok (akik a terményeket árulják)
- vevők (táplálkozási igényeik szerint)
- tévés stáb (meginterjúvolnak mindenkit a mai kínálatról, ill. hogy ma mit vásárolnak).

REFLEXIÓK, TAPASZTALATOK

- a) *árusok*: kistermelő méhész biomtermelői tanúsítvánnyal, zöldség-gyümölcs kiskereskedő, kis családi gazdaság 50 éves helyi vetőmagbankkal, tejgazdák nulla hulladékibocsátással, hús kiskereskedő hentes, házi vegetáriánus ételeket (tofu, szejtán, csírák, hummusz) előállító kistermelő;
- b) *vevők*: fiatal anya 6 hónapos babával, rossz egészségi állapotú nagyszülők, vegán, vegetáriánus, környezetbarát fiatal, tévés stáb.

2. ÓRA

1.

IDŐ – 25 perc

MÓDSZER, TARTALOM, INSTRUKCIÓK

Ismertetjük a játék további lépéseit – szerepjáték (a tanulók szabadon értelmezik a szerepüket). Az árusok kínálják a portékájukat, megválaszolják a vásárlói kérdéseket, próbálnak minél több árut eladni. A vevők a szerepükhöz illő termékeket vásárolnak.

2.

IDŐ – 15 perc (40)

MÓDSZER, TARTALOM, INSTRUKCIÓK

Miután „bezár” az osztálytermi élelmiszerpiac, a tanulók körbeülnek és beszélgetnek. Hogy érezték magukat az árus és a kistermelő szerepében? Hogy érezték magukat mint vásárlók? Milyen volt a kínálat a piacon? Sikerült a táplálkozási szokásaiknak megfelelő árut találni? Kinek sikerült eladnia az áruja nagy részét? Miért? Milyen áruból?

REFLEXIÓK, TAPASZTALATOK

Indítsunk beszélgetést a következő témákról: táplálkozási szokások, miért jó tudni, hogyan, milyen körülmények között termelték meg az ételünket, mik a bio módon termelt és bio tanúsítvánnyal rendelkező termékek előnyei, milyen hatása van a környezetünkre és az egész bolygóra a hagyományosan megtermelt élelmiszereknek?

3.

IDŐ – 5 perc (45)

MÓDSZER, TARTALOM, INSTRUKCIÓK

Válasszuk meg a legfenntarthatóbb vásárlót és a legfenntarthatóbb élelmiszertermelőt/árust.

A tanulók jelölés és szavazás útján megválasztják azt a termelőt/árust, aki az élelmiszer-termelés és -árusítás során a legkevesebb negatív hatást gyakorolja a környezetre és a bolygóra. Arról is döntenek, hogy melyik vásárló étkezési és fogyasztói szokásai járnak a legkevesebb negatív hatással. Az győz, aki köré a legtöbb tanuló gyűlik.

FELHASZNÁLT ANYAGOK ÉS ESZKÖZÖK

- élelmiszer (valódi vagy műanyag gyümölcsök, zöldségek stb.)
- szövegkiemelő, papír, plakátok, szupermarket élelmiszerújságok
- nejlon szatyrok, papír zacskók, vászon táskák, kosarak
- különböző élelmiszereket ábrázoló képek/fotók/ábrák
- iskolai padok
- játékpénz (papírpénz)
- útmutatók az árusoknak/vevőknek
- magvak kancsóban/dobozban (a tanulók felosztásához)

MEGVITATANDÓ KÉRDÉSEK

- Milyen különböző fajta táplálkozási szokásokkal találkozhattunk a játék során?
- Miért fontos tudni, hogyan, milyen körülmények között termelték meg az ételt, amit megeszünk?
- Mik az előnyei a biológiai módszerekkel termelt, bio tanúsítvánnyal rendelkező élelmiszereknek?
- Milyen hatásai vannak a hagyományosan termelt élelmiszereknek a környezetre és az egész bolygóra?
- Miben különbözik egymástól ez a két élelmiszer-termelési mód?
- Az élelmiszer-termelési folyamat vonatkozásában, indokolt-e, hogy a bio módon előállított élelmiszerek drágábbak, mint a hagyományos módon termelték?

JAVASOLT ÉRTÉKELÉSI MÓDOK

- teljesítményelemzés (a csapatok értékelik egymás teljesítményét: az árusok a vevőket, és viszont)
- szavazás: ki volt a legfenntarthatóbb termelő, és ki a legfenntarthatóbb vevő?

MELLÉKLETEK

- instrukciók/útmutatók az árusoknak
- instrukciók/útmutatók a vevőknek
- játékpénz a vevőknek/eladóknak